

РАДА

газета політична, економічна і літературна

виходить щодня, окрім понеділків.

Рік другий.

Адреса редакції і головної контори:

у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати на рік 1907:

З приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем. № 4 коп.

За границю: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодні, перекладаються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу вилучаються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

ЗАВТРА БЪГА

начало въ 2 ч. дня.

Літній Театр Купецького сада. Товариство Українських артистів

під орудою **А. К. Саксаганського.**

У середу 6 червня (юня) виставлена буде нова опера: **КАТЕРИНА**—музика Н. Аркаса лібретто по Т. Шевченку (Катерина).

Бере участь вся труппа.

Початок спектакля у 8 1/2 годин веч.

Каса одкрита з 10 ранку до 2 г. дня і з 6 г. веч. до кінця вистави.

В насі театра продається повний збірник творів Івана Тобілевича (Гарпенка-Нарого).

Сими днями вийде 1 серія

листових карток з портретами українських письменників і діячів.

В першу серію входять портрети: Грізченка, Грушевського, Драгоманова, ефремова, Коцюбинського, Левичького М., Лесі Українки, Лисевка, Франка і Шевченка.

Замовляти можна: Київ, Вуль. Кудр. 10, кв. 6 М. Синицькому.

Вийшла з друку і продається нова книжка

В. Доманицький.

Критичний розвід

„НОВА ЗАРЯ“

сторінок 389 в 80. Ціна 1 карб. 25 коп.

купувати можна в книгарні „Кієвської Старини“ у Києві, Безакієвська 8 та в інших книгарнях.

Скрипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
Ситки по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
Балабайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
Кларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 коп. і дорожчі.
Гармонії російськ., італійськ. строю одноряд. від 1 карб. двоєрядні від 10 карб. троєрядні від 25 карб. і дорожчі.
І всілякі інші музичні струменты та все, що до них потрібно, а головному деп-му музичних струментів і нот

Г. І. ПИДРИШЕК, у Києві, Хрещатик, № 58.

Київ, 6 червня 1907 р.

Ціна газети

РАДА

з доставкою і пересилкою з 1-го юня до кінця року 3 карб. 50 к.
За границю 6 карб. 50 коп.

Обовязкова постанова Київського губернатора.

Обовязкова постанова, видана київським губернатором на підставі статі 206 Загальн. Уст. Губ., т. II Св. Зак., вид. р. 1892 і ст. 15. Установи про заходи до захисту державного порядку та загального спокою (додаток 1 до ст. 1 (увага 2), т. XIV Св. Зак., р. 1890, для людности Київської губернії.

- 1) Забороняється оповіщати або прилюдно розповсюджувати які-небудь статі чи інші відомости, що підбурюватимуть проти правительства.
- 2) Забороняється розповсюджувати друковані твори, що арештовані на законній підставі.
- 3) Забороняється прилюдно вихвалити аличинні вчинки, так само як розповсюджувати або виставляти на показ твори чи малюнки, що вихваляють такі вчинки.
- 4) Забороняється оповіщати або прилюдно розповсюджувати: а) неправдиві відомости про діяльність правительственої інституції чи урядової особи, війська або військової часті, що підбурюватимуть людність проти їх; б) неправдиві чутки про правительственої розпорядження, громадське лихо чи інші події, що може викликати загальну тривогу;
- 5) Винні, що не зважатимуть на цю обовязкову постанову, каратимуться в адміністративному порядку штрафом до 500 карб. або арештом до 3-х місяців.
- 6) Ця обовязкова постанова входить в силу з 3-го юня 1907 р.

Вик. обов. Київського Губернатора Черемномієйстер **ПАРСЬКОГО**. Двора Граф **П. Ігнат'єв.**

2 юня, 1907 року, т. Київ.

Думка всіх поступових кругів російського громадянства про події останніх днів більш-менш однакова. В історії рідного краю, писав на передодні роспуску Думи орган «К-д» партії «Річч»—розгортається нова сторінка, початок нової глави. І справді, історія постановила свою точку до цілого періоду російського життя і знову спинила його на повороті до якихсь нових подій. Обстанова цього повороту, правда, вже знайома нам з практики попереднього: газетним шпальтам тісно вже робиться від звітості про труси, арешти, репресії вад «бывшими» депутатами та неадекватною... пресою. Знайома картина, до якої хіба кілька окремих нових штрихів докинула вигадлива і що до цього дуже тямуча рука бюрократії...

Друга Дума так само не виправдала надій бюрократії, як і перша, хоч уряд ще більше заходів зробив був цього часу для того, щоб зібрати в цю Думу людей собі до смаку. Хоч і як силкувалася більшість Думи, в першій лінії кадетів, поставити діяльність Думи на конституційний ґрунт, але виявилось, що це неможливо там, де самий той ґрунт являється більш ніж проблематичним. Од Думи вимагав уряд не тільки законодатної роботи, але й «правительственої солідарності» собі, не тільки розгляду бюджету, а й «чистого серця», не тільки «разумного осуществлення права за-просовь», а й «духа любови» до старого ладу й старого ліхольїття, що так далася внаки усім прихильникам правди і справедливости. Легко зрозуміти, що такі надії лежать по-за межами якої-будь конституції і виправдати їх не спромоглось б ніяке в світі народне заступництво, бо з цього погляду в діяльності кожного з їх раз-у-раз можна знайти, які кому до смаку, діри, на які іншої латки уряд не знає, як тільки роспуск невгодної Думи. Так воно й сталося: раніше чи пізніше, а друга Дума повинна була спиткнутися на тих твердих надіях бюрократії і власти на своєму тяжкому шляху. Ніякі заходи врятувати Думу, вдержуючи її на конституційному ґрунті, насправжати не тільки не могли її врятувати, а навіть швидче доводили

до катастрофи, бо вже самого того конституційного ґрунту серед «надій» бюрократії не було й позначки.

Сталося те, що мусіло статися. Три місяці більшість Думи щиро пробувала знайти спільну мову з заступниками урядової бюрократії і ця проба ні на що не здалася. Зате вона довела на обидва боки, що такої мови нема й не може бути, що заступники народних потреб з одного боку і бюрократія з другого до віку одно одного не зрозуміють поки стоять на старих позиціях. Отже треба або одних, або других зрушити з старої позиції й пересунути ближче до того центрального пункту, на якому вони могли б погодитися. А як сила в руках у бюрократії й рушати з насилженого місця вона не має охоти, то повстала думка на іншу позицію пересунути народне заступництво. В новому виборчому законі й маємо спробу такого пересовування народнього заступництва на позицію, де й майбутні депутати й заступники уряду могли б вільно розмовляти однаково обом зрозумілою мовою. Поки що ми не розглядаємо докладно того закону, зазначимо тільки, що віддаючи перевагу на виборчому ґрунті, близьким до бюрократії а од неї залежним, вона тим самим виразно визначає, яку саме мову має зрозуміти і якої сподівається від грегької Думи. Як що цим разом надії бюрократії не одурять, і спільна мова справді таки знайдеться, то поки що можна вгадати один наслідок майбутнього порозуміння: тієї спільної мови не зрозуміють народи російської держави, ті трудящі люди, які в останньому рахунку держать в своїх руках долю всієї держави. А в такому разі не варто буде вгадати й ціну сподіваного серед бюрократії порозуміння та його доцільності.

В Українській Думській Громаді.

(Од власного кореспондента).

Наші посли не на жарт хотять «зірвать» розгов Думи!

Ось уже третій день засідають вони над законопроектом про місцеві суди. Третій день молотять його аж до підняття цього попу та переривають на всі боки. Постановили з місяця в карьер не випускати ораторів від себе доти, доки не починять їх шперть.

Читаюч основні пункти того законопроекту мабуть віломі. Між иншим там говоряться, що судити повинна одна особа, яку вибратимуть місцеві установи на 3 роки з місцевих жителів, не молодше 25 р. з вищою юридичною освітою. Замішати судів може людина теж з вищою юридичною освітою не молодша 21 р., або й середнього, тільки обрана 2/3 голосів. При розважанні громадянських діл, мирові судді судять на підставі місцевих звичаїв, коли на них посилаються обидві сторони, наскільки ті звичаї не суперечать загальногромадянським законам. Суди волосні і городські касують ся. Такі суди вводяться там, де існує земське самоврядування.

Наші посли перш усього підняли гвалт проти останнього пункту, бо тоді, по постанові комісії, звідки Україна лишалась би без суду. Як обійти таку постанову, щоб і в тих губерніях як найскоріше завести новий суд? Хитрий дриль і в арешті постановили, що треба добиватися в Думі, щоб так чи інакше, а той суд заведено було і у вас, де б то в тих губерніях, де справжнього земства ще немає. Коли ж не пощасть цього добитися, то намагатися щоб Дума як найшвидше обміркувала законопроект про місцеве самоврядування.

Одсіпали заукопійку волостним судам. Хоч може трохи й зарано! Поспечались чимало над першим пунктом, яким мусить бути суд—«єдиноличний» чи колегіальний і все ж таки порішили що краще «єдиноличний».

А потім перейшли до судейського цензу.

Міністерство в своїй ваніції требувало од судді мати чималий капітал в тм ропоті, що з таким цензом тільки дворяне можуть пройти в суді. Проти «равночипнен» воно мало зубок, щоб часом цей

кромольний елемент та не завів політику в суд.

Комісія вимагала, щоб кандидат був 25 л. місцевий житель і з вищою юридичною освіт.

Але наші селяне відразу поставили хрест не тільки над міністерським проектом, а навіть і над проповідією комісії.

На думку селян останній ценз недалеко відк од міністерського. Бо освіту те пер могли одержать тільки або люди багаті і заможні, або чиновні. Для селян не то вища, а навіть середня освіта була недоступна.

Між тим ні для кого не секрет, що й в невеличкій освітою можна бути гарним судію, тільки вчувають ті закони, що найбільш потрібні в даннім разі судді мировому, і зять гарно звичай народні.

І міністерська, і комісійна редакція цього пункту не задовольнила селян через те, що вона, на їх думку, закривала дорогу до судейського крісла тим, хто життя народне найкраще знає—самим же селянам та робітникам. Хай краще навіть людина без середньої освіти вдержить екзамєн при окружному суді і хай тоді судить скільки хоче!

Не сподобалось їм і неясне вимагання, щоб кандидат був тільки місцевим жителем. Можна і жити на однім місці, і зовсім не знати ні місцевих звичаїв, ні того народу, з котрим живеш, ні, що саме головне, його мови, на котрій в суді приходиться балакати з народом.

Живуть же в нас судді по кілька років, а на суді все ж таки провадять своє. Ти йому кажеш, що дядько побився драбиную, а він паще—«дядю подстрѣлила драбиную!»... І таке инше казали наші посли.

Через те вони й порішили не вважати на постанову комісії—не споминать про мову в суді місцевому будім те через те, що той суд буде тільки в губерніях земських а великоросійською людністю, бо земства є і в українських губерніях, де рідна мова в місцевому суді мусить бути зразу ж заведена.

Не згодились також наші посли і з тим, що замість того може бути і 21 року.

Як він тоді звичай народні буде знать. А без них він в суді ніяк не обидеться! Треба підняти до 25 років! Во инакше вийде на суді якась нісенітниця!

І в таких дусі зробили постанову внести поправки.

Найбільше суперечок викликав пункт про місцеві звичаї.

Всі в один голос казали, що силка на місцеві звичаї зводилась в волостних судах до пляшки горілки і миска вареників.

Шмуль і Берчиха з оковитою! ось вам місцеві звичаї і совість суддів! Не один з послив пригадав чимало випадків з власної життєвої практики. Всі приходили до той думки, що судді варто якомога менше звертатися до тих звичаїв. Але все ж таки всього життя ніяк не вбереш в оджу законів. Особливо те пер не можна зркатися їх, поки в Росії панує старий лад з старим централістичним законодавством зшитим на один копіл, поки окремі краї і народи не мають те змоги улаштувати своє життя і власними законодавчими органами. В кінець кінець величезною більшістю постановили голосувати в Думі за те, щоб судді в громадянських ділах на першій план ставили не місцеві звичаї і власну совість, а закон. Бо навіть виборні судді, поки весь старий лад у нас має силу, не зможуть забезпечити повну законність.

На під і скінчилися останнє засідання про місцевий суд. Це засідання селянам дуже припало до вподоби! Ім сподобався самий процес доходить до всього власним умом на підставі самого життєвого досвіду!

Перед роспуском Думи.

(Од власного кореспондента).

1 юня.

«Круги не верти, а такі прийдеться умерти.» Не встиг сьогодні увійти в Таврійський палац, як його вже й замкнули... поки що не для депутатів, а тільки для народа: міністр Столипін об'їздив засідання закритим.

Такий сюрпріз був несподіваним не тільки для депутатів і пресидіуму, а навіть для охрани палацу. Бо недалі, як у дві години, мене дуже лагідно зустрів кодо дверей поліцейський, по старому зви-

чаю пронизав в ніг до голови гострим поглядом, а в середину все ж таки впустив. А через три хвилини нас вже впроважали. Але викурить журналіста не так то й легко. Більшість нас встигли розійтися: хто в столову, хто в кулуари. І зараз же сіли строчити телеграми. А дехто і статі на тему—сто днів другої Думи.

Ніхто напевне не знав, в чім діло. Чужоземці вже звідкись ввиюхали, що Дума буде розігнана і таємничо розказували в кулуарах про новий кабінет з Дурново і Думбадзе чи Дубасовим на чолі.

Я завіс на самім високім вікні палацу і став оглядять вулицю перед Думою. Зпочатку появились джентльмени в котелках, позакочованих черевичках і горючих рукавичках. Вони лівно ходили, помахуючи паличками і лізно оглядали публіку. Між ними я зразу впізнав двох знайомих. Втора ізлив з депутатами в Петергоф, а джентльмени оті охранияли наші персони. Чим далі, їх все більше і більше прибувало і пікінець заводили майже всю дорожку до Думи. Іншим часом там тіснялася сама демократична публіка—бабуна з Голодавіки з купкою диток, що прийшла на старшину або на пола скаржитись, обриваний безробітний, засмажений південним сонцем або сибірськими вітрами ходек.

Все це одило або висіло на плоті, розважались рота.

Сьогодні їх немов міткою замело. На заднім плані тяжка артилерія.

З туці садка городської водочакії вояками вивирають зграї городових, околотків, тюремні сторожі і інших людей у формі. Далі видніються темні тюремні коробки—так знайоми петербургським обивателям—тюремні каретки з синіми занавісками. Іх аж двадцять штуку. Коні стоять в уяржі. Погоначі не сходять з козлів. А по Шпалерній раз-у-раз проноситься ескадрон-два драгунів або юнків городових з вітовками на поготові.

Час від часу до Думи підїжають посли і кореспонденти. Охрана уже розбухала, чим пахне. Миленько і низенько влягаються швейцари правим посям, ворожо і з привирством позирвають вони на лівих. Недаром для цього люду і ценз такій потрібувано для місяця—скільки років служби або фельдфебелем або в охранці. Ще вчора вони лебезили перед усіма і навіть перед нашим братом, а сьогодні і не підступай: ще вище Остен-Сакена вони позадрали!

Ось обомбою вилетів звичайно поважний Тесленко і побіг проходом до брами та навізника. В руках у нього якийсь доклад, а шапка в'їхала аж на потилицю. Воі мої колеги по віконній позиції зараз же догадалися, в чім діло.

Мілюкова немає! Зареготали вони. Кадети без ротного командіра лишались.

Вибір і зник кудись ес-ер Довгопозов. Вискокчав молодий ес-дек, але його охранка схопила за воли і потягла назад. Нас починала розбирати цікавість... Що за мара, що вони так метушаться! Не встигли ми постробити скільки гіпотез і скласти відповідну телеграму, як в бюро ваятів ес-дек, а за ним ес-ер.

Діло зовсім югане було. Почалися труси. Всі ліві фракції і депутатські квартири наводнили позиції і серед більшого дня обшарила їх до найтійшого кучочка.

Всі бумажі депутатські, вся перепіска їх була арештована, опечатана і одіслана «в місце вичає і покієне»—до Камішанського. Самі депутати ледве встигли попасти на початок засідання. Про причини сюрпрізу вони стільки ж знали, скільки й ми!

Щоб не гаять часу, «неприкосновенні» командировали на розвідки—чи можна нам вилітати на божий світ. Бо охрана, певна, що газетне зілля усе вже викорене в Думі, заспокоїлась і розійшлась по своїм норам. Вмить ми перекочували в кулуари і в коридори! Але там було порожньо. Засідання тільки що почалося і посли, не менш напого «заптріговані, кинулись в Думу. Довго чекать нем не прийшлося: приїхав кадетський нава і справа вияснилась. Правительствено заохтіло притягнути до суду всю соціал-демократичну фракцію—55 чоловік до суду по 1 ч. 102 статті, що загрожує карою від 4-х до 6-ти років каторги. 14 з них воно хоче зараз заперти в тюрьму до розвадування і суду.

Провинність їх—організація узабоненого повстання через аґітацію у війську. Матеріалом до обвинувачення послужили і документи, знайдені при трусі у фракції, і результати дозаслу, що вчинила

*] Хоч Державну Думу і роспущено, проте ми друкуємо дописи нашого кореспондента із Петербургу, вважаючи на той інтерес, який вони мають для українського громадянства. Ред.

